

Akt donacji kolekcji sztuki Teresy i Andrzeja Starmachów dla krakowskich muzeów podpisany

2024-03-11

26 lutego w sali Obrad Rady Miasta Krakowa odbyło się uroczyste podpisanie aktu donacji kolekcji sztuki współczesnej Teresy i Andrzeja Starmachów dla Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCAK i Muzeum Fotografii w Krakowie. To największy po 1989 r. dar przekazany do publicznych zbiorów.

- To wyjątkowa chwila, państwo Teresa i Andrzej Starmachowie przekazują krakowskim muzeom olbrzymią kolekcję sztuki. To kolekcja równa tym, które zostały przed laty przekazane przez Feliksa „Mangghę” Jasińskiego czy Karolinę Lanckorońską dla Wawelu. To wielka i rzadka rzecz – podkreślał prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, dziękując darczyńcom w imieniu miasta.

- Zwyczaj ofiarowywana cennych kolekcji państwowym i samorządowym instytucjom kultury to jedna z najpiękniejszych kart w historii muzealnictwa. Tak powstawały największe światowe muzea, a ich darczyńcy przechodzili do historii, również w Polsce. Dziś do pięknej listy gestów w historii polskiego muzealnictwa dołączają państwo Teresa i Andrzej Starmachowie. Ten gest donacji wynika z wieloletniej działalności na rzecz polskiej sztuki – podkreślił Andrzej Wyrobiec, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego, który Teresie i Andrzejowi Starmachom wręczył Złote Medale „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Kolekcjonować sztukę Teresa i Andrzej Starmachowie zaczęli w latach 70. XX wieku – dziś, pół wieku później, są właścicielami jednej z najważniejszych polskich galerii komercyjnych, a w ich zbiorach znajdują się prace fundamentalne dla sztuki polskiej II połowy XX w. W 2023 r. zdecydowali się na wyjątkowy krok, o skali bezprecedensowej w historii polskiego muzealnictwa po 1989 r.: część swojej kolekcji przekazują jako dar Krakowowi. Prace autorstwa 26 artystów i artystek trafią do zbiorów dwóch miejskich instytucji – Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCAK i Muzeum Fotografii w Krakowie.

- Wybraliśmy Kraków i krakowskie muzea: MOCAK i MuFo ponieważ Kraków to jest nasze miasto. Tutaj toczy się nasze życie, wychowały się nasze dzieci i wnuki. I właśnie Kraków jest dla nas najważniejszy, chcieliśmy żeby był wyróżniony, dlatego przekazaliśmy naszą kolekcję właśnie temu miastu. Mamy nadzieję, że za naszym przykładem pójda inni kolekcjonerzy – powiedziała Teresa Starmach.

- Zdajemy sobie sprawę, że takie prace powinny być w muzeach. Tego typu prace są dziś nie do zdobycia, a nawet gdyby były, to ich wartość przekracza roczne budżety muzeów na zakupy – powiedział Andrzej Starmach, pytany o wybór prac, które zostały podarowane krakowskim muzeom i zaprosił do oglądania podarowanych dzieł na wystawie przygotowanej w Galerii „Bunkier Sztuki”.

Uroczyste podpisanie aktu donacji odbyło się 26 lutego, we foyer sali Obrad Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Wyspiańskiego. Wzięli w nim udział donatorzy – Teresa i Andrzej Starmachowie, prezydent Krakowa Jacek Majchrowski oraz dyrektorzy obu obdarowanych

instytucji – Maria Anna Potocka z MOCAK-u oraz Marek Świca z MuFo.

Przekazując część zbiorów do instytucji publicznych, nie stawiając jednocześnie wymagań dotyczących sposobu ich ekspozycji (w analogicznych sytuacjach darczyńcy często zobowiązują instytucje do prezentowania prac w określonym wymiarze czasowym oraz formie prezentacji), Teresa i Andrzej Starmachowie podjęli wyjątkową decyzję. Dzięki ich hojności, krakowskie instytucje – a co za tym idzie również publiczność, zyskają dostęp do prac, które staną się dobrem wspólnym.

Historia zna przypadki przekazywania dzieł przez prywatnych kolekcjonerów do publicznej instytucji, a jednak szukając w polskiej historii sztuki daru podobnej rangi, musimy się cofnąć o ponad 100 lat! W 1920 roku Feliks „Manggha” Jasieński przekazał swoją kolekcję sztuki Muzeum Narodowemu w Krakowie, obejmującą zarówno imponujące zbiory sztuki Dalekiego Wschodu, jak i dzieła współczesnych Jasieńskiemu artystów: Stanisława Wyspiańskiego, Leona Wyczółkowskiego czy Jacka Malczewskiego. W darze Teresy i Andrzeja Starmachów, podobnie jak w tym pochodzącym od Jasieńskiego, znajdują się prace o fundamentalnym znaczeniu dla polskiej kultury.

Od 29 lutego dar mogą podziwiać wszyscy miłośnicy sztuki – „Daj mi wszystko. Wystawa daru Teresy i Andrzeja Starmach dla muzeów krakowskich” została otwarta w zmodernizowanym budynku Bunkra Sztuki.

Artyści, których dzieła zostały przekazane MOCAK-owi:

Magdalena Abakanowicz, Mirosław Bałka, Marek Chlanda, Marta Deskur, Stanisław Dróżdż, Władysław Hasior, Julian Jończyk, Tadeusz Kantor, Edward Krasiński, Piotr Lutyński, Marzena Nowak, Jerzy Nowosielski, Jadwiga Sawicka, Mikołaj Smoczyński, Grzegorz Sztwiertnia

Artyści, których dzieła zostały przekazane MuFo:

Tomasz Ciecierski, Marta Deskur, Piotr Jaros, Andrzej Lachowicz, Przemysław Pokrycki, Robert Rumas, Jadwiga Sawicka, Jacek Maria Stokłosa, Jan Tarasin, Andrzej Wełmiński, Krzysztof Zieliński.